

Nr 412.

Av herr **Braconier** och fröken **Wetterström**, *angående prövning av frågan om kommunala investeringsliggare.*

Den kommunala verksamheten har särskilt under senare år visat en enorm expansion, och allt flera verksamhetsgrenar ha inordnats under den kommunala kompetensen. Denna utvidgade verksamhet har också medfört ökade krav på investeringar. Under det sista året uppgingo de kommunala investeringarna till ungefär en miljard kronor; utan byggnadsrestriktioner hade de dock sannolikt kommit upp till långt högre belopp. Icke minst kommunerna ha ju f. n. stora uppdämda investeringsbehov, som de hoppas kunna realisera, när läget förbättras och resurserna ökat. Samtidigt som kommunerna redan ha »på lager» investeringar, fylla de på med beslut om nya anläggningsarbeten, och konkurrensen om byggnadstillstånd skärpes därigenom ytterligare. I sista hand har det blivit Kungl. Maj:t som i ärendena om byggnadstillstånd fått fälla avgörandet icke blott kommunerna emellan utan även mellan en kommuns olika förvaltningsgrenar — t. ex. hamnrörelse kontra elverk. Ur kommunal självstyrelsesynpunkt synes en sådan ordning föga tillfredsställande. Rätteligen borde det ligga i varje kommuns hand att efter eget skön fördela erhållna byggnadstillstånd mellan de olika kommunala grenarna.

Över huvud taget synas emellertid kommunallagarnas bestämmelser icke anpassade efter nutida kommunala budgetsystem, där man sökt så långt möjligt skilja mellan driftbudget och kapitalbudget. Föreskrifterna om den årliga inkomst- och utgiftsstaten taga närmast sikte på driftbudgeten, vilket också är fullt förklarligt med hänsyn till att tidigare dessa årliga utgiftsposter dominerat och ärenden om kapitalinvesteringar varit undantagsföreteelser. Numera förekomma — även i medelstora kommuner — investeringsärenden vid varje fullmäktigesammanträde; i våra största kommuner ställas ofta fullmäktige inför åtskilliga kapitalinvesteringsfrågor vid ett och samma sammanträde. Som en författare framhållit i Förvaltningsrättslig tidskrift årgång 1949 (Radhe: Behövs en kommunal investeringsbudget), förlorar man härigenom lätt möjligheten till den nödvändiga avvägningen mellan olika investeringsobjekt — ena gången gäller det frågan om anläggandet av ett nytt barnhem, följande sammanträde föreligger ett ärende om en ny sportplats, och nästa gång måste man taga ställning till uppförandet av en ny förvaltningsbyggnad o. s. v. För driftbudgeten har man däremot ordnat saken genom den årliga inkomst- och utgiftsstaten, där i ett sammanhang de olika posterna vägts och prövats inbördes. I fråga om

kapitalinvesteringarna synes det oss än mera angeläget, att man på ansvarigt håll inom kommunen beredes tillfälle till en dylik avvägning, då anläggningsarbetena ofta ha inbördes sammanhang och tillkomsten av en anläggning medför varaktiga förpliktelser för lång tid framöver. En investering, som i och för sig kan synas nog så behjärtansvärd, visar sig kanske vid prövningen ur angelägenhetsgrad i förhållande till andra objekt vara av underordnad betydelse och bör därför sättas i efterhand. Denna avvägning förutsätter emellertid, att objekten prövas i ett sammanhang.

Nyssnämnda artikelförfattare har ifrågasatt, om man icke borde gå in för ett system med kommunala investeringsliggare. I dessa skulle uppföras de olika fullmäktigebesluten om kapitalinvesteringar. Fullmäktige skulle ha samma möjligheter som f. n. att vid varje sammanträde besluta om nyinvesteringar, varigenom man får en debatt om just ifrågavarande anläggnings lämplighet och om sättet för behovets tillgodoseende. Beslutet skulle emellertid ej innebära annat än att man i investeringsliggaren skulle uppföra en anläggning till en beräknad kostnad av så och så mycket samt av den eller den angelägenhetsgraden. Någon medelsanvisning skulle ej göras — kostnadskalkylen kan ju komma att förändras många gånger, innan företaget hinner realiseras. Anslagsbehovet borde därjämte fördelas på olika år.

På grundval av investeringsliggarens uppgifter skulle fullmäktige årligen — eventuellt oftare — diskutera det närmaste årets investeringsvolym, fastställa en investeringsbudget och göra en inbördes avvägning mellan olika investeringar. De förslag, som bli »utstampade» vid ett tillfälle, borde icke avföras ur liggaren utan stå över till dess förutsättningar uppkomma för förslagens genomförande.

Förevarande frågor synas oss så aktuella, att de närmare borde prövas av den nu sittande kommittén för revision av kommunallagstiftningen.

Under hänvisning till det anförda få vi därför hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om att 1946 års kommunallagstiftningskommitté upptager till prövning frågan om kommunala investeringsliggare i anslutning till ovan skisserade linjer.

Stockholm den 26 januari 1950.

Jean Braconier.

Karin Wetterström.